

“Усе життя товаришую з працею”

Попри нелегке життя та виклики долі, Олексій Якович Парвасюк відшукав своє покликання. Після майже 50 років, відданих Львівській залізниці, і 10-річчя заслуженого відпочинку його й досі шанують, до нього прислухаються. Це й не дивно – за кілька десятиліть, протягом яких він очолював Ковельську та Ківерську станції, Олександр Якович виховав не одну зміну фахівців, які шанують і поважають його донині.

Юнацькі роки досі болять

Олексій Парвасюк народився 1922 року на Волині, у селі Підгородне Любомльського району. Про своє дитинство він говорить не дуже охоче – юні роки припали на один із найбуремніших періодів української історії. Він спостерігав становлення УПА, жахи українсько-польських конфліктів, діяльність червоних партизанів, звірства німців та НКВД. Однак з усіх незгод Олексій Парвасюк вийшов сильним і досяг свого.

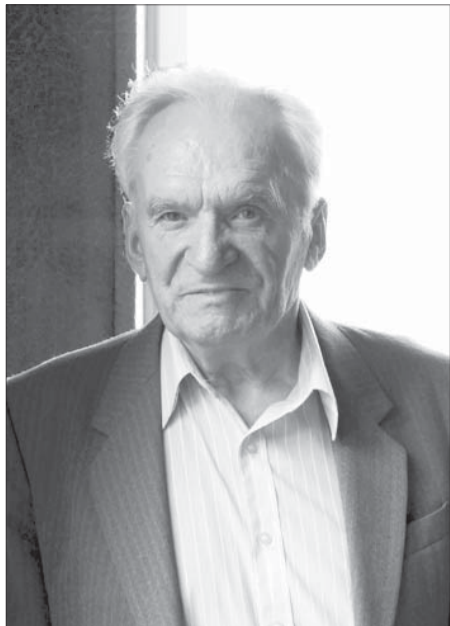
– Я тоді мав загинути, – глухо каже він. – Частину родини вислали на Сибір, дехто загинув. Багато можу розповісти, але це дуже важко. Мені навіть запропонували написати книжку спогадів. Бо всієї правди про те, що було у той час на Волині, ми й досі не знаємо.

Із залізницею Олексія Парвасюка звела гірка доля. В останні роки війни він разом із товаришем потрапив до Ворошиловграда на відновлення паровозобудівного заводу, на той час – одного з найбільших у Європі. Під час відступу радянська армія підірвала підприємство, щоб ворог не зміг ним скористатися. Згодом, повернувшись, більшовики взяли його відновлювати силами добровольців та 60 тисяч німецьких військовополонених. Туди й скерували Олександра Парвасюка.

– Було дуже важко, – неохоче ділиться спогадами Олексій Якович. – Не було що їсти, постійно хворіли. Щоб вижити, ходили до навколишніх сіл, просили у селян допомоги. Отак ми і “попалися” залізничній міліції.

У часи відновлення народного господарства кара за запізнення чи прогули була надзвичайно суворою – від 5 років позбавлення волі. Та Олексію Парвасюку пощастило – після півтора року перебування в таборах його амністували, і він опинився на волі. Однак волею назвати це життя було важко – його етапом доправили в Підмосковний буровугільний басейн, у шахти. Працював він там лісогоном. Спочатку на зміну виходило четверо працівників, які подавали у лаву штреки, а згодом їх стало двоє. За короткий час Олексій Якович уже працював один замість чотирьох. За це йому, як захопленню, дали відпустку додому. Назад він уже не повернувся.

– Пам’ятаю, приїхав у рідні краї, а моє село німці спалили. Однак родина не опустила руки, і коли я приїхав, якраз відбудувувала хату. Відступаючи, німці при допомозі потужної техніки спеціальним гаком вирвали всі залізничні шпали, розламали їх наполовину на всій ділянці від Ковеля до Ягодини. От із тих шпал і зводили будинки. Я й залишився допомагати батькові. І через тиждень, який мені виділили, я, звісно ж, нікуди не поїхав – не лишу ж своїх, мушу хату добудувати. На другий тиждень прийшов до нас дільничний, оштрафував мене і забрав до камери попереднього затриман-

ня. Сидів я у КПЗ із повстанцями – у районі Любомля було 2 повстанських курені. Усі сиділи в клуні, і я між ними. На наступний день батько забив кабана, привіз його слідчому, щоб мене відкупити. Слідчий мене відпустив. “Ідь, – каже, – і щоб я тебе тут більше не бачив”.

Від сталінської кари за втечу від рабської праці Олексій Парвасюк цілий рік переховувався в Ковелі. Там працювала квитковим касиром його тітка. Хлопець нелегально працював кочегаром і навчався у вечірній школі. Поки не одержав документів, на малій батьківщині не з’являвся.

Саме у Ковелі Олексій Парвасюк зустрів звістку про смерть Сталіна, відміну його законів і отримав свою першу, справжню роботу – списника вагонів. Після цього, як стверджує Олексій Якович, залізниця його “затягла”, і кар’єра молодого та кмітливого хлопця пішла вгору.

Між роботою та навчанням

Пропрацювавши певний час списником, Олексій Парвасюк вирушив до армії. Там він закінчив офіцерське училище, дослужився до ефрейтора. Однак офіцерського звання не присвоїли – далось взнаки минуле.

– В офіцерську школу брали всіх, хто мав середню освіту. А таких було дуже мало. Із 400 осіб, що призвалися з Волині, лише троє мали 7 класів освіти. У тому числі і я – здобув, коли кочегаром працював, – згадує Олексій Якович.

Після армії його призначили молодшим стрілочником на станції Ківерці. Однак такий фах молодому, енергійному парубкові не дуже сподобався – хотілося “руху”. І він його отримав.

– Прислали до нас нового начальника відділу кадрів – Іванова, – згадує Олексій Парвасюк. – Той каже мені: “Нащо тобі бути стрілочником? Молодий же хлопець!” Ну, а куди я піду? Я ж нічого по-справжньому і не вмів. Тому він скерував мене в коломийську дортехшколу. Там я вчився і водночас піднімав викладача – цікавився географією залізничного транспорту, цілиною, знав практично всі дороги, підрозділи, які формували тоді Брежнев.

Начальник усіх станцій

Після закінчення дортехшколи у житті Олексія Парвасюка настав найстрімкіший період його кар’єри. Молодому перспективному залізничнику доручили посаду запасного чергового по станції Львівської залізниці. Мешкаючи у Ковелі, Олексій Парвасюк за

2 роки вивчив практично всі види станцій.

– Я працював на всіх станціях від Львова до Сарн, – із захватом згадує залізничник. – Підміняв чергових від 2 днів до двох тижнів. Десь у Червонограді черговий по станції не вийшов на роботу чи захворів – мене скерувували туди. Треба у Соснівку, Дубляни чи Камінь-Каширський – їду туди. Бувало, навіть велосипедом добирався. Це була для мене найцікавіша робота. Адже кожна станція мала свою специфіку, і треба вміти бути універсальним керівником, віртуозом, щоб усе працювало, як слід. Бувало, що, виконуючи функції чергового, я водночас підміняв стрілочника і квиткового касира. Платили запасному черговому відповідно, тому у мене потроху з’явилися гроші, і я почав допомагати сім’ї.

Перший на Волині

Проявивши себе як хороший організатор, Олексій Якович отримав низку пропозицій очолити різні станції. Однак він хотів залишитися вдома, тому погодився лише на керівні посади у Ковелі та Ківерцях. Це стало не просто досягненням однієї наполегливої людини, але й викликом і стимулом для усіх волинців.

– Ковель був прикордонним вузлом. Усі операції по вузькій колії виконувалися там. Це – одна з найбільших станцій. На ній працювало 7 тисяч осіб, були серед них і Герої соціалістичної праці, – наголошує Олексій Парвасюк. – Об’єми роботи, самі розумієте, величезні. Але начальників завжди “присилали”. Ніколи станцію Ковель не очолював українець, не кажучи вже про місцевих фахівців. Я став першим начальником станції Ковель, який походив із Волині.

Досвід та універсалізм Олексія Парвасюка, як ніколи, знадобилися на новій посаді, у якій для нього, однак, не було нічого нового. Олексій Якович не просто знав, що потрібно у конкретній станції, але й розумів, як цього досягти.

– Пам’ятаю, десь наприкінці 70-х на Волині була велика посуха, – згадує ветеран залізничної справи. – Не було чим годувати худобу. Приїхав до нас у Ковель перший секретар обкому Леонід Палажченко, викликав Кіпру, Грицуна і мене. Сіли ми вирішувати, чим годувати худобу. А Палажченко мав товариша – начальника заповідської станції Федорівка – вони земляками виявилися, їм разом ордени Героя соцпраці вручали. От мені зразу і наказали: організувай три состави, поїдеш туди і привезеш худобі корм. Ну, я і вирушив, узявши із собою ще й голів колгоспів. Там я добився виконання плану. Відвантажили, я все оформив і поїхав назад. Таким чином, за 2 тижні на Волинь прибуло 500 вагонів тюкованої соломи, якої вистачило не лише Ковельщині, але й усім північним районам Волині.

Електрифікація стрілок – майже реалізована мрія

Очолюючи станції Ковель та Ківерці, Олексій Якович намагався більше розвинути залізничне господарство, забезпечити оперативність у роботі та гідні умови працівникам. Нерідко через це мав конфлікти з партійним керівництвом, які не тривали довго, бо Олексій Парвасюк умів ладити з людьми.

Заслугою Олексія Парвасюка можна вважати зведення трьох 5-поверхових будинків для працівників залізниці – саме він відповідав за роботу. Та наймасштабнішим його проектом стала реформа стрілочного

господарства. Ковель виділявся серед усіх станцій Радянського Союзу, зокрема, і стрілками. У той час як на інших станціях було від 2 до щонайбільше 10 стрілочних постів, у Ковелі їх налічувалося аж 25! У державі не було станції, яка мала б за військовими мірками майже батальон стрілочників – аж 250 осіб.

– Проект перевести гірку на ЕЦ існував уже десятки років, – розповів Олексій Якович. – Та ніхто за це не брався, бо треба було десь дістати електроприводи, а це на той час було дуже непросто. Мій товариш Георгій Кірта порадив звернутися до заступника начальника главку в Міністерстві шляхів сполучень СРСР Меньшикова. Я поїхав до Москви у міністерство. А там мені кажуть: “У Меньшикова день народження – 60 років”. Я пішов просто до нього. А в нього кабінет такий великий, телевізори, усе за вищим класом. “Звіди приїхав?” – питає. Я як сказав, то він аж здивувався. Виявилось, ми земляки – його батько працював начальником ремонтної летики зв’язку, і з сім’єю якраз у Здолбунові перебував, коли син народився. Так що він запросив мене додому на святкування. “То перший випадок, – каже, – що до мене приїжджає начальник станції, та ще й земляк”. Відразу надіслав телеграму із вказівкою, щоб у Ковель прислали необхідне обладнання. Коли я повернувся, мене вже чекали 16 електроприводів. На додачу ми отримали ще пневмопосту і систему напівавтоматичного гальмування вагонів.

Проект із повного переобладнання стрілок Ковельської дистанції мав закінчитись у 1981 році. Однак обставини дозволили перевести на електричне керування Підгородний та Здолбунівський парки, що теж було неабияким досягненням.

– Мені завжди щастило на людей, – розкриває секрет Олексій Якович. – Тому хочу сьогодні згадати двох сумлінних працівниць-сестер, старшого стрілочника Епістинію Матлах та Ганну Матлах, ученицю цілинної епопеї, почесну громадянку Ковеля. Звісно, добрим словом згадую і почесного громадянина Ковеля Георгія Миколайовича Кіпру.

Справи пенсійні

Після настання пенсійного віку Олексій Парвасюк ще 15 років віддав служінню залізниці. У свої літа він і нині намагається допомогти, порадити колегам по професії. Та тепер, на заслуженому відпочинку, ветеран більше уваги приділяє собі, своїй родині та господарству, зокрема дачі, яку має давно. “Коли працював, то навіть не знав, як моя дача виглядає”, – жартує Олексій Якович.

Минулого року до Олексія Парвасюка повернулася частинка минулого. Після тривалих спроб віднайти рідних та близьких, яких розкидало по світу під час війни, його самого через Інтернет знайшли близькі родичі, яких він не бачив майже все життя.

– Виявилось, що в Городку живе моя двоюрідна сестра! – із радістю розповів Олексій Якович. – Їй уже 80 років, а я її практично не знав. Ще за царя ця гілка родини виїхала в Кемеровську область, бо тут голод був. І от минулого року після Великодня її син, мій племінник, що живе у Львові, знайшов мене. Казав, що вони не так давно повернулися додому, в Україну. Ми вже кілька разів спілкувалися, плануємо зустрітись. Йому вже під 60 років, життя прожив. Нам є що розповісти один одному.

Богдан ЮРОЧКО

ЗАСНОВНИКИ:
управління Львівської
залізниці та дорпрофсож
Ресстраційне свідоцтво
КВ № 1252.
Редактор
Ігор ПАРАЩАК
тел. 226-32-97
факс. 226-41-83
Заступник редактора
Андрій ВЕЗДЕНКО.....226-26-10

Відповідальний секретар
Галина КВАС.....226-25-67
Кореспонденти:
Орися ТЕСЛЮК.....226-32-03
Ольга ПАДКОВСЬКА.....226-01-65
Дмитро ПЕЛИХ.....226-36-23
Олександр ГЕРШУНЕНКО.....226-37-83
Оксана ПОДОЛЬСЬКА.....226-39-34
Богдан ЮРОЧКО.....226-59-27
Коректор Андрій КОСЮРА.....226-37-80
Бухгалтер Тетяна АНДРУШКО.....226-46-80

Львівський
ЗАЛІЗНИЧНИК

Адреса редакції: 79000
м. Львів, вул. Гоголя, 1.
E-mail: lz@railway.lviv.ua
ГС ДТГО “Львівська залізниця”
Р/р 260000092670
Код ЄДРПОУ 20851444 МФО 325956
ЛФ АБ “Експрес-Банк”

Індекс газети 30223.
Виходить щоп’ятниці.
Тираж 38 669.
Замовлення 197.

Зверстано у комп’ютерному центрі
редакції газети “Львівський
залізничник”.

Комп’ютерна верстка
Антоня БЕГЛЯРОВА ..... 226-38-15.

Склад редакційної колегії:
Ігор Парашак, Андрій Везденко, Орися
Теслюк, Галина Квас, Олександр
Гершуненко.

Точка зору авторів може не збігатися з позицією редакції.

Передрук текстових чи візуальних матеріалів газети можливий лише з письмового дозволу редакції. Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали. Рукописи та листи авторам не повертаються. При цитуванні посилання на газету “Львівський залізничник” обов’язкове.

Газету віддруковано у “Видавничому Домі “Високий Замок”.